

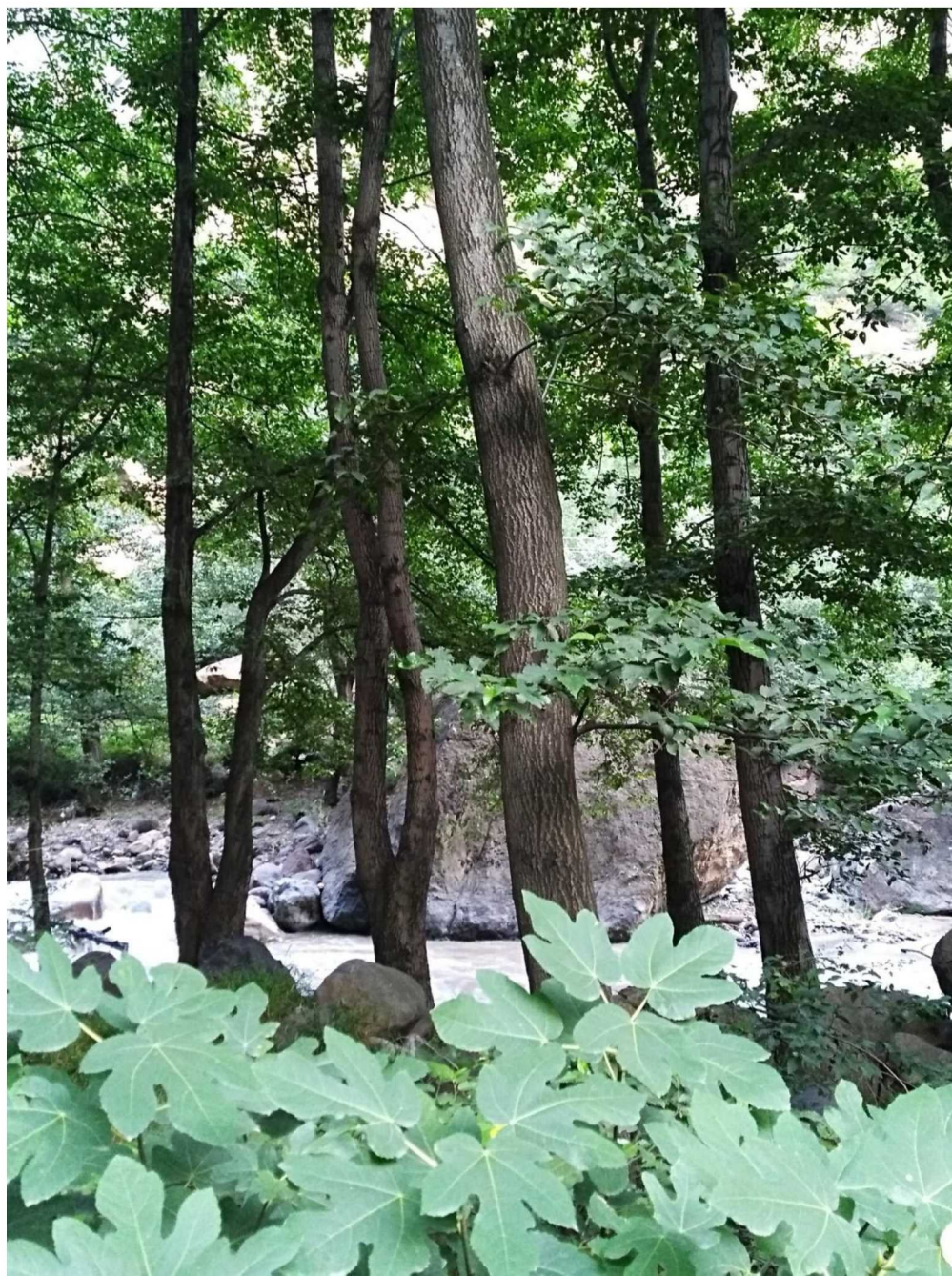
مبانی توانبخشی شنوایی

عوامل موثر بر گفتارخوانی

دکتر فتاحی

دانشیار گروه شنوایی شناسی

دانشگاه ع پ تهران

- واژه‌های لبخوانی و گفتارخوانی گاهی به جای یکدیگر استفاده می‌شوند، اما آنها برای اشاره به دو فرآیند متفاوت استفاده می‌شود.
- هنگام لبخوانی، فرد برای تشخیص گفتار تنها به سیگنال بصری ارائه شده توسط چهره گوینده تکیه می‌کند.
- هنگام گفتارخوانی، فرد به سیگنال‌های شنیداری و دیداری گوینده و همچنین حالات و حرکات چهره گوینده و سایر نشانه‌های موجود توجه می‌کند.

- بر اساس برخی تخمین‌ها، تنها حدود ۳۰ درصد از گفتار با نگاه کردن به لب‌های افراد قابل مشاهده است و مواردی مانند نور کم، خنده، حرکات دست و لهجه می‌تواند آن را دشوارتر کنند.

+به عنوان مثال فردی که ریش و سبیل بلند دارد شرایط لبخوانی رو دشوارتر میکند.

اهمیت گفتار خوانی فراگیری زبان مادری با مشاهده گفتار

Even Babies Use Visual Speech

© kryzhov | Shutterstock.com

+حتی کودکان هم از ابعاد بینایی گفتار استفاده میکنند، این ارتباط باعث میشود کودک در زمان کوتاه گفتار را یاد بگیرد.

عوامل موثر بر گفتارخوانی:

عوامل موثر بر گفتارخوانی محیط

TALKER	MESSAGE	ENVIRONMENT	SPEECHREADER
Facial expressions	Length	Viewing angle	Lipreading skill
Diction	Syntactic complexity	Distance	Residual hearing
Body language	Frequency of word usage	Background noise	Use of appropriate amplification
Speech rate	Shared homophenes	Room acoustics	Stress profile
Familiarity to the speechreader	Context	Distractions	Attentiveness
Accent			Fatigue
Facial characteristics			Motivation to understand
Speech prosody (intonation, stress, and rhythm)			Language skills
Objects in or over the mouth			Uncorrected vision impairment

- ژست‌ها و حالات چهره از دیگر ویژگی‌های سخنگو هستند که بر عملکرد گفتارخوانی تأثیر می‌گذارند. برای مثال، گوینده‌ای که متنی شاد را با حالت چهره‌ای شاد به زبان می‌آورد، قابل درک‌تر از فردی است که آن را با حالت چهره غمگین صحبت می‌کند. به همین ترتیب، سخنوری که متنی غمگین را با حالت چهره غمگین صحبت می‌کند، قابل درک‌تر از فردی است که آن را با حالت چهره‌ای شاد به زبان می‌آورد (رونبرگ، ۱۹۹۶).
- حالت چهره همچنین می‌تواند برای انتقال نشانه‌های عروضی، مانند یک سوال در مقابل یک لحن بیانی، استفاده شود
- Srinivasan & Massaro 2003

وقتی فردی جمله‌ای خبری می‌گوید، حالت ادا کردنش باید عادی باشد اما اگر جمله سوالی بود باید حالت استفهام و سوال در چهره مشخص باشد تا درک برای مخاطب راحت‌تر بشه.

گوینده

شیوه گفتار و طرز بیان : diction

گفتار واضح یا شمرده clear speech: روشی برای صحبت کردن به صورت واضح و با سرعتی کمتر از حد معمول اما بدون اغراق در تلفظ است.

افرادی که با گفتار واضح صحبت می کنند عبارتند از:

- معلم دبستان

- گوینده خبر

- کارمند فرودگاه که ورود خطوط هوایی و حرکت ها را اعلام می کند.

- گوینده رادیوی ملی

- سیاستمدار

- خانواده سلطنتی بریتانیا

+ افراد کم شنوا که به تازگی از سمعک استفاده میکنند، پیشنهاد میشود که اول اخبار ببینند چون گوینده خبر گفتاری واضح (clear speech) دارد.

گوینده

رفتار های زیر، گفتار خوانی را دشوار میکند:

__ فریاد زدن

__ من من کردن

__ تند حرف زدن

__ پوشاندن دهان با دست

__ خنده به وقت صحبت کردن

چرا فریاد زدن گفتار خوانی را با مشکل مواجه میکند؟ چون علاوه بر اینکه فرکانس صدا زیر میشود شدت هم افزایش پیدا میکند و ممکن است فرد دچار رکروتمنت شود.

وقتی گوینده گفتار خوانی را دشوار میکند:

من در گفتارخوانی سخنران مشکل دارم وقتی گوینده:

- Mumbles
 - Doesn't look at me when talking
 - Chews gum
 - Has an unusual accent
 - Has a speech impediment
 - Smiles too much
 - Moves around while talking
 - Uses no facial expressions
 - Shouts
 - Has a high-pitched voice
 - Talks too fast
 - Uses long, complicated sentences and obscure vocabulary words
 - Has a beard and/or mustache
 - Wears dark glasses
- زمزمه می کند
 - هنگام صحبت کردن به من نگاه نمی کند.
 - آدامس می جود.
 - لهجه غیر معمولی دارد.
 - دارای نقص گفتاری است.
 - بیش از حد لبخند می زند.
 - در حین صحبت کردن به اطراف حرکت می کند.
 - از حالت چهره استفاده نمی کند.
 - فریاد میکشد.
 - صدای فرکانس بالایی دارد.
 - خیلی سریع صحبت می کند.
 - از جملات طولانی و پیچیده و واژگان مبهم استفاده می کند.
 - ریش و/یا سبیل دارد.
 - عینک تیره می زند. (ارتباط چشمی (eye contact) رو کاهش میدهد)

+بدلیل فرکانس بالای صدای خانوم ها نسبت به آقایون لبخوانیشون برای بقیه دشوار تره

متغیرهای گوینده

- اگر با زبان بدن هم همراه باشد، گفتارخوانی را تسهیل میکند.
 - ژست‌ها و حالات چهره از دیگر ویژگی‌های سخنگو هستند که بر عملکرد گفتارخوانی تأثیر می‌گذارند.
 - گوینده‌ای که متنی شاد را با حالت چهره‌ای شاد به زبان می‌آورد، قابل درک‌تر از فردی است که آن را با حالت چهره غمگین صحبت می‌کند. به همین ترتیب، سخنوری که متنی غمگین را با حالت چهره غمگین صحبت می‌کند، قابل درک‌تر از فردی است که آن را با حالت چهره‌ای شاد به زبان می‌آورد.
 - حالت چهره همچنین می‌تواند برای انتقال نشانه‌های prosody، مانند یک جمله سوالی در مقابل یک جمله خبری، استفاده شود.
- (واحدهای زبر زنجیری یا نوای گفتار (prosody) شامل استرس، ریتم، آهنگ)

متغیرهای گوینده

- **لهجه:** لهجه ناآشنا نیز دشواری را افزایش می دهد.
- **آشنایی:** کم شنوایان گفتار آشنایان (نظیر اعضای خانواده) را در مقایسه با غریبه ها راحت تر شناسایی می کنند
- **ویژگیهای صورت:** گفتار خوانی لب های نازک از لب های کلفت یا بی حرکت آسانتر است.
- **بودن چیزی در دهان یا وجود مانعی در جلوی دهان**

+ اگر گوینده و شنونده (گفتارخوان) هم لهجه باشند، در لبخوانی دشواری نداریم.

جنسیت

- متوسط فرکانس پایه مردان حدود ۱۱۷ هرتز است، در حالی که متوسط فرکانس پایه زنان ۲۱۷ هرتز است (Fitch & Holbrook, 1970)
- جنسیت گوینده ممکن است بر عملکرد گفتارخوانی تأثیر بگذارد زیرا فرکانس پایه صدای زنان بالاتر از فرکانس پایه مردان است. است و شنیدن آن برای اکثر افراد کم شنوا سخت تر است. به همین دلیل ممکن است صدای زنان به همان میزانی که صدای مردان در حین گفتارخوانی سیگنال می دهد، نتواند سیگنال دهد.
- از سوی دیگر، برای وقتی مردی سخن میگوید، وجود موهای صورت، مانند سبیل یا ریش، موجب مخفی شدن حرکت لب و فک وی شده و مانع از گفتارخوانی او می شود.

*فرکانس پایه: کمترین فرکانسی که تارهای صوتی دارند.

عوامل موثر بر گفتارخوانی پیام

TALKER	MESSAGE	ENVIRONMENT	SPEECHREADER
Facial expressions	Length	Viewing angle	Lipreading skill
Diction	Syntactic complexity	Distance	Residual hearing
Body language	Frequency of word usage	Background noise	Use of appropriate amplification
Speech rate	Shared homophenes	Room acoustics	Stress profile
Familiarity to the speechreader	Context	Distractions	Attentiveness
Accent			Fatigue
Facial characteristics			Motivation to understand
Speech prosody (intonation, stress, and rhythm)			Language skills
Objects in or over the mouth			Uncorrected vision impairment

متغیرهای پیام

طول : باز شناسی واژه های دو هجایی آسان تر از تک هجایی است. درک پیامهای ساده تر نسبت به پیام های طولانی تر راحتتر است. اثر هم تولیدی کاهش می یابد.

پیچیدگی نحوی : هرچه پیچیدگی نحوی جمله بیشتر باشد ، گفتار خوانی آن دشوارتر است.
فرکانس کاربرد: احتمال تشخیص واژه های معمولی و روزمره بیشتر از واژه های کم کاربرد است.

تراکم همجواران: density of the neighborhood صداهای و کلمات مشابه از نظر بینایی (هموفنیتی) یا دشوارتر است. اگر در خزانه واژگان ذهنی همجواران کلمه متراکمتر باشد هم گفتارخوانی سخت تر است.

بافت زبانی:

پیام با مفهوم قابل پیشبینی نسبت به پیام با سرنخ کم یا بدون سرنخ زمینه ای ، آسانتر شناسایی می شوند.

بافت context

How Something Is Said Will Affect How Someone Lipreads It

© KPS_Jira | Shutterstock.com

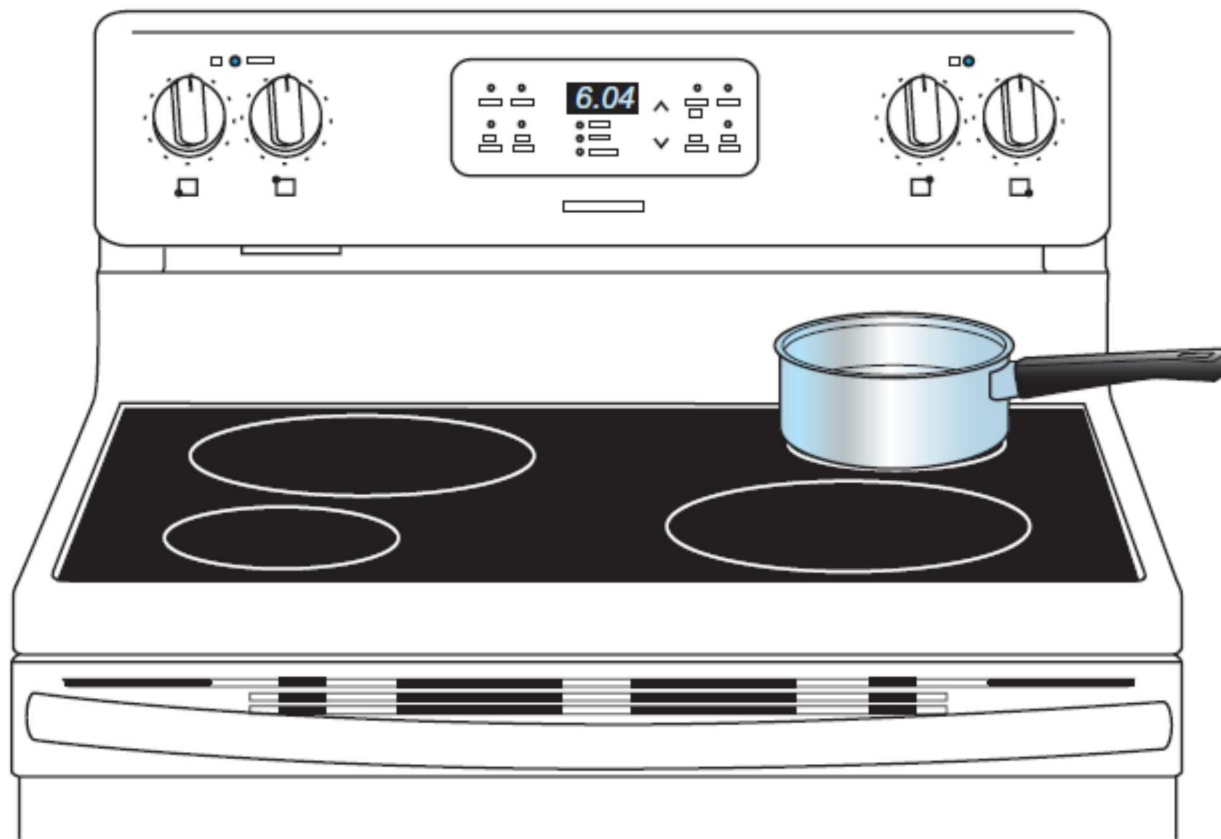
© palmer_davis | Shutterstock.com

FIGURE 5-10 Body movements and facial expression can affect performance.

حرکات بدن و حالت چهره می تواند بر عملکرد تأثیر بگذارد

+درد کمر درد برای تصویر راست راحتتر است.

+کلمات pot ,put هموفون هستند یعنی تلفظ یکسان دارند اما معانی متفاوت.
درک این کلمات در بافت (context) نسبتاً راحت‌تره

نشانه‌های موقعیتی یا تصویری می‌توانند خواندن و گفتارخوانی را تسهیل کنند. مثلاً یک نفر اگر از قبل این عکس را ببیند، احتمال بیشتری دارد که جمله **She put the potatoes in the pot** را بیان کند. از این که این جمله بدون ارائه تصویر بیان شود.

عوامل موثر بر گفتارخوانی محیط

TALKER	MESSAGE	ENVIRONMENT	SPEECHREADER
Facial expressions	Length	Viewing angle	Lipreading skill
Diction	Syntactic complexity	Distance	Residual hearing
Body language	Frequency of word usage	Background noise	Use of appropriate amplification
Speech rate	Shared homophenes	Room acoustics	Stress profile
Familiarity to the speechreader	Context	Distractions	Attentiveness
Accent			Fatigue
Facial characteristics			Motivation to understand
Speech prosody (intonation, stress, and rhythm)			Language skills
Objects in or over the mouth			Uncorrected vision impairment

محیط: زاویه دید

- گفتار خوانی با دید تمام رخ گوینده آسانتر از دید نیمرخ او است.

محیط: وضعیت اتاق

گوینده ای که در جلوی منبع نور صحبت می کند چهره اش به طور نامناسبی روشن است.

نور باید چهره گوینده را روشن کند نه اینکه فقط چشم هایش را روشن کند. سایه های روی چهره گوینده، گفتارخوانی را نسبتاً دشوار می کند.

گفتارخوانی فردی که در اتاقی بدون نورهای سقفی ایستاده نیز دشوار است. تابش نور به چشمان فردی که دارد گفتار خوانی میکند، مانع تلقی میشود.

محیط:

- **فاصله:** فاصله مناسب برای گفتار خوانی تقریباً ۱ تا ۱/۵ متر است.
- **نوفه زمینه:** سرو صدا می تواند گفتار را بپوشاند.
- **اکوستیک اتاق:** بازآوایی تقویت کنندگی سمعک را کاهش میدهد.
- **عوامل حواس پرت کننده های به صورت بصری:** حرکت دیگران در اتاق یا فعالیتی که از پنجره دیده شود، موجب حواس پرتی میشود.

عوامل موثر بر گفتارخوانی

گفتارخوان

TALKER	MESSAGE	ENVIRONMENT	SPEECHREADER
Facial expressions	Length	Viewing angle	Lipreading skill
Diction	Syntactic complexity	Distance	Residual hearing
Body language	Frequency of word usage	Background noise	Use of appropriate amplification
Speech rate	Shared homophenes	Room acoustics	Stress profile
Familiarity to the speechreader	Context	Distractions	Attentiveness
Accent			Fatigue
Facial characteristics			Motivation to understand
Speech prosody (intonation, stress, and rhythm)			Language skills
Objects in or over the mouth			Uncorrected vision impairment

متغیرهای گفتارخوان (دریافت کننده)

- مهارت لبخوانی (این مهارت در افراد مختلف متفاوت است)
- باقیمانده شنوایی (شخصی که گفتارخوانی میکند صدای گوینده را هم میشنود اگر باقیمانده شنوایی بیشتر باشد طبیعتاً درک آسانتر میشه)
- استفاده از سمعک مناسب
- مشخصات استرس (یکی از ویژگی زبان است که روی درک گفتار موثره)
- توجه به منظور ایجاد ارتباط
- خستگی
- انگیزه
- مهارتهای زبانی
- عدم اصلاح دید : تیزی بینایی ، مهارت های درک بینایی و ارتباط بینایی

منبع

- Nancy Tye-Murray, 2020, Foundations of Aural Rehabilitation: Children, Adults, and Their Family Members 5th Edition, Delmar Cengage Learning Publisher

Speech and Listening Activity Cards

On the reverse side of the Ling-6 Sounds Flash Cards are six photographs of people in everyday situations. These photographs make up the Speech and Listening Activity Cards and can be used to extend your child's listening, speech and language.

There are three activities:

Activity one: Early vowels & phrases

Lay the six cards on a table. Pointing to one card at a time, ask your child to repeat the relevant phrase below. You may want to add some excitement to the activity by blowing real bubbles or playing with a toy car.

Blow the bubbles – blow	(teaches the vowel sound 'oh')
Sit on the swing – wee	(teaches the vowel sound 'ee')
Wash your hands – wash, wash	(teaches the vowel sound 'oi')
Sit down – down	(teaches the vowel sound 'ow')
Ride the horse – neigh	(teaches the vowel sound 'ey')
Push the car – push	(teaches the vowel sound 'u')

Activity two: Early listening

Lay two cards on the table and, describing the action on one of the cards, ask your child to point to the correct card.

For example:

Lay down the 'blow the bubbles' and 'sit down' cards. Then say to your child "show me blow the bubbles – **blow**".

Increase the choice by adding one card at a time until your child can correctly select each of the six activity cards.

Activity three: Matching picture to object

Incorporate the Speech and Listening Activity Cards into playtime activities.

For example:

Play with a toy car and ask your child to find the picture of the car.

Blow bubbles and ask your child to find the picture of the bubbles.

Ling-6 Sounds Flash Cards

The Ling-6 Sounds represent various different speech sounds from low to high pitch (frequency). They help to test your child's hearing and check they have access to the full range of speech sounds necessary for learning language. Audiologists also use these cards to make adjustments to your child's listening program if necessary. The cards inside this pack showing the illustrated drawings are the Ling-6 Sounds Flash Cards.

They're easy to use – simply say the sound and observe if your child hears it. Very young children might look up when they hear the sound, while slightly older children can be taught to hold an object to their ear and put the object down when they hear the sound. Eventually your child can learn to imitate you. Just remember not to let them see you say the sounds – this way you can be sure they are actually hearing you, not lip reading. You might want to sit next to or directly behind your child during this activity.

You can start doing these activities straight away. In addition, try testing the sounds with your child from a series of different distances (1/2 metre, 1 metre, 2 metres and 3 metres).

Talk to your audiologist if:

- Your child is no longer able to detect a sound which they could previously detect.
- Your child starts to say the sounds differently when they typically say them correctly.
- Your child's ability to detect the sounds at varying distances worsens.

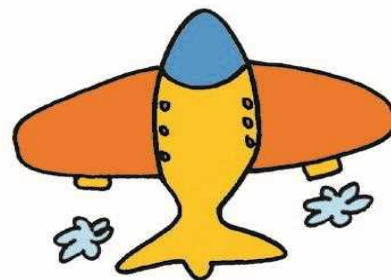
Keep encouraging your child to imitate the sounds – it does take time and practice.

Ask your audiologist or speech therapist to show you how to use these Cochlear™ Listening, Speech and Language Cards. Further instructions and extension activities can be found on www.cochlear.com

Hear now. And, always.

ah

Ling sound 'ah'

eeee

Ling sound 'eeee'

oo

Ling sound 'oo'

تست 6 صدایی لینگ یک تست ارزیابی برای شروع آموزش کودک است.

این تست شامل 3 واکه و 3 همخوان است.

**کودکی که کل مجموعه صدای لینگ را بشنود یعنی توانایی شنیدن کل طیف گفتار

را دارد.

sh

ling sound 'sh'

mmm

ling sound 'mmm'

sssss

ling sound 'sssss'

3 واكه شامل صداهاى اىى-اوو-آآ آست.

3 همخوان شامل صداهاى ش-س-م آست.

آزمون لىنگ در زبان انگلىسى کاربرد دارد. در زبان فارسى 9 صدا تست مىشود.

رشد مهارت‌های گفتارخوانی

1. لبخوانی
2. حالت‌های چهره
3. ایما، وضع قرارگیری و حرکت
4. نشانه‌های موقعیتی
5. دانستن موضوع
6. دانش زبانی
7. عوامل هیجانی
8. استفاده از شنوایی

قوانین مورد توجه هنگام گفتارخوانی

1. نگاه کردن به لبهای گوینده
2. دادن آگاهی به گوینده در باره اینکه چگونه ارتباط برقرار کند.
3. قرار گیری در موقعیت مناسب
4. کم کردن صدای زمینه
5. آگاهی از موضوع گفتگو
6. توجه به نشانه های بافتی
7. داشتن نگرش مثبت

• دو روش معمول آموزش گفتار خوانی (لب خوانی) عبارتند از:

1. روش تحلیلی (جزء نگر)

2. روش ترکیبی (کل نگر)

+ خواندن و نوشتن رو تو مدرسه به روش تحلیلی یاد میدهند. اول آموزش واجها بعد نویسه و بعد کلمه (از جزء به کل) .

روش تحلیلی (جزء نگر)

- پایه گذار روش تحلیلی (صدا به صدا) : Jena (۱۹۴۴)
- طراح برنامه آموزشی مولر-ویلز : Bruhm (۱۹۶۰)
- تاکید بر آموختن چگونگی شناسایی اجزاء اصلی گفتار
- مزیت : سادگی و قابل برنامه ریز بودن

متریال: مواد گفتاری ساده

- اصوات منفرد (شامل واکه و همخوان)، اصوات منفرد یعنی تک واج (مثل مم-آآ-سس)
- هجاهای همخوان-واکه (CV)
- واژه های منفرد.

مشخصات روش:

- صرف زمان بسیار
- ضروری برای افرادی که نیاز به کسب تجربه با تحرکات واضح و کوتاه دارند،
- **سیر پیشرفت :** حرکت به سمت تحرکات طولانیتر و واقعیتتر همگام با افزایش دامنه توجه و مهارتهای فرد در نهایت فرد ارتباط عادی خویش را باز می یابد.

+ساده ترین واج ها برای لبخوانی واج هایی هستند که دیدپذیرند(غالباً واج هایی که در جایگاه دولبی تولید میشوند).

- استفاده از واجها و هجاهای بی معنی در تکلیفها جهت کاهش عامل معنایی
- آغاز تمرین ها با شناسایی واجهای کاملاً قابل رویت همچون /پ/
- پیشرفت تدریج به سمت واجهایی که کمتر قابل رویت اند نظیر /ک/ /گ/ /و/ /ه/
- این آموزشها برای بزرگسالان دچار آسیب شنوایی در فرکانسهای بالا که واج ها و مشخصات آهنگین گفتار را تشخیص می دهند، بسیار مفید است.

+لبخوانی برای کسانی استفاده میشود که قبلاً میشنیدن والان شنواییشون کم شده

روش ترکیبی

هدف این روش بهبود ارتباط روزمره افراد است.

- طراح: Kinzie و Nitchie
- **هدف این روش :** همگراتر کردن آموزش ها، به گونه ای که آموزشها مانند ارتباطات روزمره و محاوره های معمول باشد.
- **متریال:** جملات، عبارات و موقعیت های زندگی واقعی
- **سیر پیشرفت :** کلمات منفردعباراتگفتار محاوره ای
- تشویق فرد برای ترکیب اجزاء گفتاری با هم به منظور رسیدن به اجزاء معنایی بزرگتر
- ارائه مواد گفتار در مضمون های زبانشناختی و متفاوت توسط مربیان این روش

• بهترین شیوه آموزش

1. آموزش همراه با صدا
2. تاکید بر درک مفهوم از طریق نشانه های گفتاری و غیرگفتاری
نشانه های غیرگفتاری (ژست ها، حالات احساسی چهره، موقعیت های بدنی و نشانه های محیطی)

• سودمندترین شیوه آموزشی

- درک کلی ایده با استفاده از تمامی داده های حسی موجود می باشد.
- امروزه از روش هایی استفاده می شود که نه کاملاً تحلیلی و نه کاملاً ترکیبی اند و در واقع از ترکیب این دو روش استفاده می شود.

+در گفتارخوانی لزومی ندارد تمامی اجزای گفتار درک شود فقط درک مفهوم کافی است.

حتما! تو امتحان میاد

اهداف سلسه مطالبی آموزش گفتار خوانی واکه:

- ۱- تمایز واجهای /i/ و /u/ برای مثال moo و me
- ۲- تمایز واجهای /i/ و /a/ برای مثال cop و keep
- ۳- تمایز واجهای /a/ و /u/ برای مثال در کلمات cop و coop
- ۴- شناسایی واجهای /a/ و /i/ و /u/ در مجموعه بسته
- شناسایی واجهای a و i و u در مجموعه باز

اهداف آموزش گفتار خوانی همخوان

برای خردسالان دارای کاشت حلقون

کودک:

1. جفت همخوان هایی که جایگاه تولید متفاوت دارند ولی در شیوه ی تولید و واکداری یکسانند را تمایز میدهد tag را از bag

2. جفت همخوان هایی که جایگاه تولید یکسان دارند اما در شیوه ی تولید و واکداری متفاوتند را تمایز میدهد pan را از man

3. جفت همخوان هایی که در جایگاه و شیوه ی تولید و یا واکداری یکسانند را تمایز میدهد park را از bark

4. همخوان هایی که شیوه ی تولید یکسان دارند را با استفاده از مجموعه پاسخ ۴ گزینه ای و سپس ۶ گزینه ای شناسایی میکند. tag را از gas,back,tag

کودک:

۱. تَر از پَر
دَر از بَر
تیر از پیر

۲. پا از ما
تار از سار

۳. بار از مار
در از نر
سر از زر
تر از در
پر از بر

۴. پاک از باک-کاک-تاک-پاک
فال از وال-سال-شال
مار از نار-مار-نان-ناز
نام از نام-مام-ناب-پام-ناپ-
بار از بار-تار-کار-پار-گار-دار

اهداف آموزش گفتار خوانی همخوان

برای خردسالان دارای کاشت حلزون

کودک:

۵. همخوان های واکدار یا بیواک را از مجموعه پاسخ ۴ و سپس ۶ گزینه ای شناسایی میکند pop را از tap، cap، cop، pop
 ۶. همخوان هایی که جایگاه تولید یکسان دارند را با استفاده از مجموعه ی پاسخ ۴ و سپس ۶ گزینه ای شناسایی میکند pan را از pan, man, bat, man
 ۷. واژه هایی از گنجینه ی واژگان آشنا را در یک مجموعه باز، شناسایی میکند.
- شناسایی
۵. تور از پور- کور- تور- شور
 - نور از بور- سور- جور- نور
 ۶. تیراز زیر- دیر- سیر- تیر
 - تار از تار- دار- سار- زار
 ۷. تور
 - شور
 - بار

آموزش ترکیبی گفتار خوانی

اهداف آموزشی ترکیبی گفتار خوانی طراحی شده برای کودک خردسال کاربر کاشت حلزون

کودک:

1. دستور های ساده را با استفاده از مجموعه پاسخ بسته دنبال کند.
2. یک جمله ی تصویری را از مجموعه ی ۴ تصویر ناهمسان شناسایی کند.
3. یک جمله ی تصویری را از مجموعه ی ۴ تصویر همسان شناسایی کند.
4. یک موضوع را مشخص میکنیم سپس به جمله های مرتبط با آن گوش کرده و آنها را تکرار کند یا با عبارت بندی جدید بیان کند.
5. به دو جمله ی مرتبط گوش کرده سپس تصویری درباره ی آنها بکشد یا با عبارت بندی جدید بیان کند.
6. پاراگرافی را گفتار خوانی می کند و به پرسش هایی درباره ی آن جواب می دهد.